

Turvesuon ja Miehonsuon linnusto- ja viitasammakkoselvitys julkinen

15.09.2025 (päivitetty 12.10.2025)

TIIVISTELMÄ

Turvesuon ja Miehonsuon kevätmuutto- ja pesimälinnusto sekä viitasammakoiden esiintyminen kartoitettiin vakiintuneilla menetelmillä. Kevätmuuttoa havainnoitiin seitsemänä päivänä ja kosteikoiden pesimälinnusto laskettiin kolmen käyntikerran kiertolaskennalla. Entisillä turvetuotantoalueilla levähtää vain pieniä määriä varpuslintuja eikä juuri lainkaan hanhia, kurkia tai joutsenia. Kosteikoilla levähtää pieniä määriä vesilintuja ja kahlaajia. Turvesuon pilottikosteikolle on asettunut jo ensimmäisenä keväänä 10 lintulajia pesimään tai kartoittamaan sopivia pesimäpaikkoja. Miehonsuon kosteikko on vakiintunut vesilintujen, kahlaajien ja kosteikoiden varpuslintujen pesimäalueeksi. Sekä Turvesuo että Miehonsuo ovat viitasammakoiden lisääntymispaikkoja.

Kansikuva: Miehonsuon riistakosteikko 23.4.2025.

Sisällys

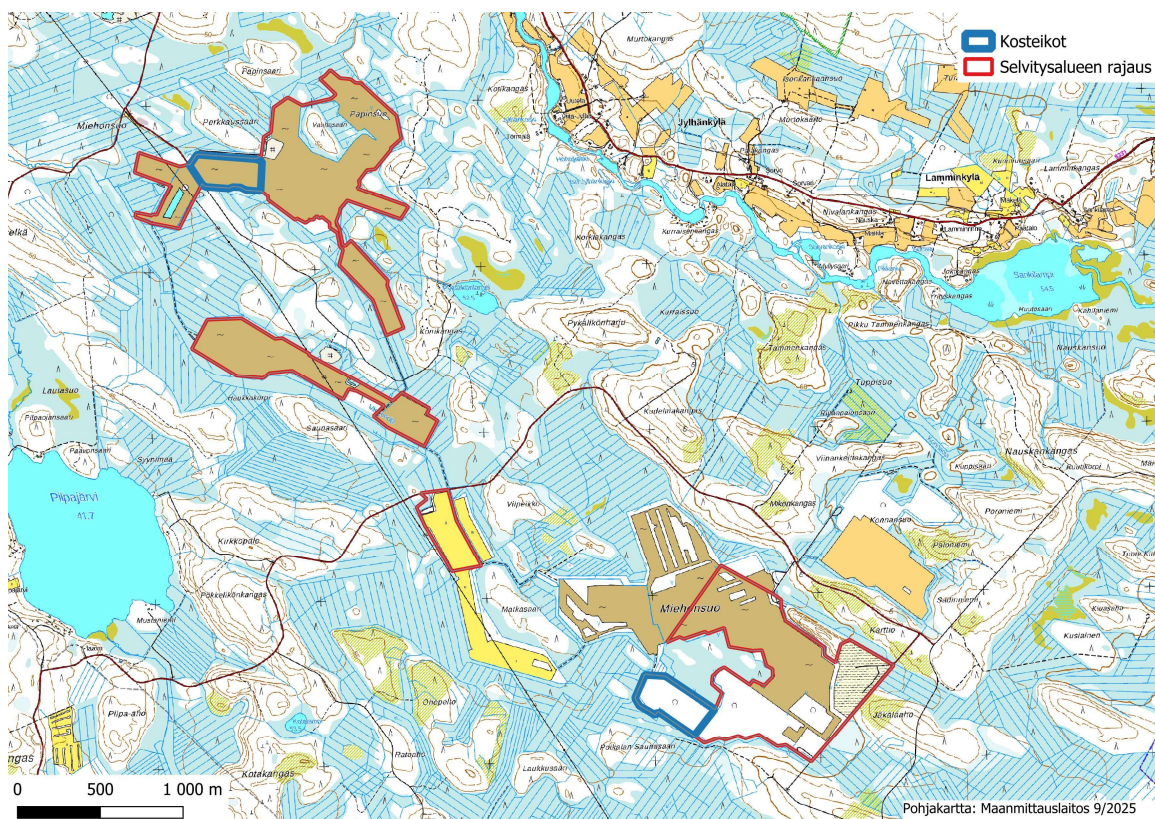
TIIVISTELMÄ.....	1
1 TAVOITTEET JA LÄHTÖKOHDAT.....	3
2 LINNUSTOSELVITYS.....	4
3 VIITASAMMAKOT JA MUU ELÄIMISTÖ.....	8
4 YHTEENVETO	9
LÄHTEET	9

1 TAVOITTEET JA LÄHTÖKOHDAT

Turvesuon ja Miehonsuon linnusto- ja viitasammakkoselvitys on laadittu tuottamaan tietoa turvetuotantoalueiden jälkikäytön luontovaikutusten seurantaan. Selvitys perustuu vakiintuneilla seurantamenetelmillä tehtyihin maastokäynteihin. Linnustoselvityksessä tutkittiin kevätmuutolla levähtävät linnut koko alueelta ja pesimälinnusto kosteikoilta.

Selvitysalue koostuu neljästä erillisestä osa-alueesta, jotka ovat Oulun kaupungin omistamia entisiä turvetuotantoalueita (kartta 1). Alueiden pinta-ala on yhteensä 194 hehtaaria. Turvetuotantoalueille on perustettu kaksi kosteikkoa. Eteläisempi Miehonsuon riistakosteikko on perustettu vuonna 2013 ja on jo vakiintunut ja kasvittunut. Pohjoisempi Turvesuon pilottikosteikko on perustettu vuonna 2024 ja oli tämän selvityksen tekohetkellä vielä pääosin kasvipeitteetön.

Selvityksen koordinoinnista on vastannut A-Insinöörit Suunnittelu Oy ja projektipäällikkö Jonna Varrio. Lintu- ja viitasammakkoselvityksen on tehnyt FT Esa Aalto Aallokas Oy:stä. Tilaajan yhteyshenkilönä ja työn ohjaajana on toiminut projektipäällikkö Mervi Uusimäki.

Kartta 1. Selvitysalueiden rajaukset punaisella viivalla maastokartalla. Kosteikot on rajattu sinisellä.

2 LINNUSTOSELVITYS

Turvetuotantoalueilla levähtävät muuttolinnut laskettiin seitsemänä aamuna kevään muuttokauden aikana. Ensimmäinen laskentapäivä oli 18.4., jolloin kosteikot olivat vielä lähes kokonaan jässä (kuva 1). Samaan aikaan joutsenten, hanhien ja kurkien muuttohuiput rannikolla olivat jo ohi. Miehonsuo ja Turvesuo sijaitsevat kuitenkin sen verran sisämaassa, että 18.4. muutto ei ollut siellä vielä kunnolla edes alkanut. Levähtäviä muuttolintuja laskettiin noin kerran viikossa koko muuttokauden ajan toukokuun loppupuolelle asti. Muuttolintujen laskenta kattoi siis koko kevätmuuttokauden.

Kuva 1. Turvesuon pilottikosteikko oli 18.4.2025 vielä jässä.

Muuttolinnut laskettiin koko avoimelta laskenta-alueelta kiikarin ja kaukoputken avulla (kuva 2). Tieurilta katsoen metsien takana oleville turvesoiden lohkoille kuljettiin kävellen koko matka lintuja havainnoiden. Metsittyneitä ja pensoittuneita alueita ei erikseen kartoitettu, mutta puissa ja pensaissa laskenta-alueella havaitut levähtäneet muuttolinnut laskettiin mukaan raportoitaviin levähtäjämääriin. Samalla havainnoitiin myös muita lintuja ja muuta eläimistöä.

Pesimälinnuston laskentamenetelmänä sovellettiin vesilintujen kiertolaskentaa (Koskimies & Väisänen 1988). Vesilintulaskenta tehtiin Pohjois-Pohjanmaalla vakiintuneella kolmen käyntikerran laskennalla. Pesimälinnuston laskentapäivät olivat 9.5., 22.5. ja 11.6. Ensimmäisessä laskennassa laskettiin varhain pesivä laji sinisorsa, toisessa laskennassa suurin osa muista vesilinnuista ja kolmannessa laskennassa myöhään pesivät lajit kuten

ruokokerttunen. Pohjoisempi Turvesuon pilottikosteikko kierrettiin laskennassa rantoja pitkin kokonaan ympäri. Vähäkasvustoiselta pilottikosteikolta löytyivät tällä menetelmällä todennäköisesti kaikki lintuparit. Eteläisempi Miehonsuon riistakosteikko kierrettiin vain osittain kosteikon pohjois- ja koillispuolista uraa pitkin, jolloin välttyttiin ajamasta lentoon kaikkia kosteikon vesilintuja. Pesimälinnustoa laskettiin lisäksi kaukoputken avulla kosteikon pohjoisreunan penkalta. Miehonsuon kosteikolta löydettiin todennäköisesti lähes kaikki vesilintuparit, mutta osa kahlaajista ja varpuslinnuista jäi mahdollisesti havaitsematta (kuva 3).

Kuva 2. Miehonsuon turvetuotantoaluetta 18.4.2025.

Tulostaulukossa pesimälinnuista käytettävä yksikkö on lintupari. Pari voi tarkoittaa myös havaintoa yksittäisestä koirasta tai naaraasta, sillä laskennassa ei välttämättä havaita parin molempia yksilöitä samanaikaisesti. Parimäärien tulkinnassa käytettiin vesilintujen laskentaohjetta, jolloin esimerkiksi telkkäparit arvioidaan juhlapukuisten koiraiden määrän perusteella.

Turvetuotantoalueilla levähtävien muuttolintujen määrä on vähäinen. Vain räkättirastaita oli isompi noin 30 linnun parvi huhtikuussa Miehonsuolla. Isompia lintuja kuten hanhia, kurkia tai joutsenia ei levähdä Miehonsuolla ja Turvesuolla käytännössä lainkaan. Muutamat havaitut yksilöt koskevat lähialueella pesiviä ja kierteleviä lintuja. Rastaiden lisäksi turvetuotantoalueilla levähtää pieniä määriä kirvisiä ja västäräkkejä. Muita pikkulintuja havaittiin vain muutamia yksilöitä. Petolinnuista havaittiin piekana ja

sinisuohaukka. Levähtäjälaskennoissa havaitut linnut on esitetty taulukossa 2. Kartalle rajattavia muuttolinnuille tärkeitä alueita ei voitu määritellä, koska lintuja ei ollut missään kovin paljoa.

Kosteikoiden vapauduttua jääpeitteestä niillä levähtää jonkin verran vesilintuja. Suurimmat vesilintujen levähtäjämäärät ovat muutamia kymmeniä huhti-toukokuun vaihteessa. Pesimälajien lisäksi levähtäjänä havaittiin Turvesuon pilottikosteikolla uivelokoiras huhtikuussa ja mustakurkku-uikku toukokuussa. Miehonsuon kosteikolla lajisto oli tavanomaisempaa, mutta yksilömäärät selvästi suurempia kuin Turvesuolla.

Toukokuulta alkaen kosteikoilla levähtää pieniä määriä kahlaajia. Useimpien kahlaajien suosiossa olivat Turvesuon pilottikosteikon matalat kasvittomat rannat. Kasvillisuuden suojsissa viihtyviä leroja ja taivaanvuohia havaittiin enemmän Miehonsuon riistakosteikolla.

Kuva 3. Miehonsuon riistakosteikko 11.6.2025. Kasvillisuus peittää suuren osan vesialueesta, joten kaikki linnut eivät ole näkyvissä.

Kosteikoilla pesi yhteensä 14 lintulajia. Kummallakin kosteikolla lajimäärä oli 10. Turvesuolla havaittiin 15 paria ja Miehonsuolla 28 lintuparia. Turvesuon kosteikon länsipuolella on itsestään uudelleen vettynyttä turvesuota ja laskeutusaltaita, joilla myös pesii joitakin pareja vesilintuja ja kahlaajia.

Taulukko 1. Kevätmuuton havainnointiajat, ja Miehonsuon ja Turvesuon entisillä turvetuotantoalueilla ja kosteikoilla havaitut kevätmuutolla levähtävät linnut. EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä, RT = alueellisesti uhanalainen

Päivämäärä (2025)	18.4.	23.4.	27.4.	9.5.	12.5.	19.5.	22.5.	11.6.
Havainnointiaika	5:04-7:07	5:17-8:25	4:46-7:50	4:12-8:00	4:03-7:03	3:35-7:27	7:50-9:25	2:50-4:40
Laji (uhanalaisuus)								
Laulujoutsen	5	4	4	4	4	4	2	2
Tavi		7	18	25	8	8	15	23
Sinisorsa		9	6	2	5	5	2	3
Lapasorsa								2
Telkkä		19	3	13	14	11	6	7
Uivelo		1						
Mustakurkku-uikku (EN)						1	1	
Sinisuhaukka (VU)	1							
Piekana (EN)	1							
Luhtahuitti						2		
Kurki	9	6	4	2	1	3		2
Pikkutylli (NT)					3	2		
Töyhtöhyppä					1	2		
Metsäviklo	6	2		3	5	2	1	2
Mustaviklo (NT, RT)					1			
Valkoviklo (NT)				4	1	2	1	
Liro (VU)				5	8	7	4	6
Taivaanvuohi (NT)		4		3	3	6		
Kiuru (NT)	2							
Niittykirvinen (RT)	5	4	2	7	4	1	2	
Keltavästäräkki					2	4	3	2
Västäräkki (NT)	1	4	4	11	8	2		1
Pensastasku (VU)					1	8		2
Räkättirastas		32	1					
Punakylkirastas		1						
Kulorastas		3						
Ruokokerttunen (NT)								7
Pajusirkku (VU)	12	25	12	18	9	1	7	5

Turvesuon kosteikolla havaituista pesimälajeista erikoisimpia olivat lapasorsa ja luhtahuitti. Lapasorsat olivat löytäneet paikan kesäkuussa, ja luhtahuitti äänteli kosteikolla yöllä 19.5. Toinen luhtahuitti oli samanaikaisesti äänessä läheisellä laskeutusaltaalla. Laulujoutsenpari oli aluksi vettyneellä turvesuolla, mutta siirtyi myöhemmin pilottikosteikolle. Joutsenet eivät kuitenkaan aloittaneet pesintää, vaan kyse oli ehkä tulevaa pesimäpaikkaa kartoittaneesta niin sanotusta kihlaparista.

Miehonsuon kosteikolla runsaimmat pesimälajit olivat tavi, telkkä ja ruokokerttunen, joita kaikkia pesi 5 paria. Kosteikolla havaittiin pikkutyllejä 12.5. ja 19.5. Todennäköisesti

pikkutylliin pesimäpaikka ei kuitenkaan ollut kosteikolla vaan läheisellä turvetuotantoalueella. Laulujoutsenet aloittivat pesinnän Miehonsuon kosteikolla, mutta pesintä keskeytyi jo toukokuussa. 22.5. joutsenparia ei näkynyt kosteikolla lainkaan ja pesä oli tyhjä.

Taulukko 2. Turvesuon pilottikosteikon ja Miehonsuon riistakosteikon pesimälinnuston parimäärät kesällä 2025. VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä

Laji (uhanalaisuus)	Turvesuo	Miehonsuo
Laulujoutsen	1	1
Tavi		5
Sinisorsa	1	3
Lapasorsa	1	
Telkkä	2	5
Luhtahuitti	1	
Töyhtöhyppä	1	
Metsäviklo	1	1
Valkoviklo (NT)	1	
Liro (NT)	1	1
Taivaanvuohi (NT)		2
Keltavästäräkki		1
Ruokokerttunen (NT)		5
Pajusirkku (VU)	4	4

3 VIITASAMMAKOT JA MUU ELÄIMISTÖ

Sammakot olivat parhaiten äänessä aamuyöllä 12.5. Turvesuon kosteikolla pulputti tuolloin ainakin 3 viitasammakkoa (*Rana arvalis*) ja kurnutti 3 tavallista sammakkoa (*Rana temporaria*). Miehonsuon kosteikolla äänteli 2 viitasammakkoa, 4 sammakkoa ja 2 rupikonaa (*Bufo bufo*). Turvesuolta löytyi lisäksi 4 tavallisen sammakon kutupalloa turvetuotantoalueen ojasta. Muista eläimistä havaittiin hirvien (*Alces alces*) ja metsäjänisten (*Lepus timidus*) esiintyvän varsin runsaina turvetuotantoalueilla. Hirviä oli enimmillään Turvesuon pensoittuneella turvetuotantoalueella jopa kuuden yksilön lauma 23.4. (kuva 4).

Kuva 4. Yksi kuudesta hirvestä Turvesuolla 23.4.2025.

4 YHTEENVETO

Turvesuon ja Miehonsuon entiset turvetuotantoalueet eivät ole merkittäviä muuttolintujen levähdyspaikkoja. Vesi- ja rantalinnut ovat nopeasti löytäneet vasta perustetun Turvesuon pilottikosteikon, jolla on potentiaalia kehittyä hyväksi lintukosteikoksi. Miehonsuon riistakosteikolla pesii vastaaville kosteikoille tyypillinen linnusto. Molemmilla kosteikoilla levähtää keväisin läpimuuttavia vesilintuja ja kahlaajia. Viitasammakot lisääntyvät sekä Turvesuon että Miehonsuon kosteikoilla.

LÄHTEET

Koskimies P & Väisänen RA: 1988: Linnustonseurannan havainnointiohjeet. – Helsingin yliopiston eläinmuseo, Helsinki. 143 s.